

ARALIK AYI MECLİS TOPLANTISI - 29.12.2021 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri**
Sizleri Yönetim Kurulumuz ve kendi adıma saygıyla selamlıyorum.
Aralık ayı meclis toplantımıza hoş geldiniz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Borsamızda 1974-1981 yılları arasında Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuş Ünsal BERBEROĞLU 13 Aralık Pazartesi Günü 85 yaşında aramızdan ayrıldı. Kıymetli büyüğümüze Allah'tan rahmet; ailesine, sevenlerine ve camiamıza baş sağlığı diliyorum. Mekanı cennet olsun.

Değerli Üyeler,

2020 yılını aratmasın dileği ile başladığımız 2021 yılını tamamlıyoruz. Bu dönemde de önce sağlık demeyi gündemimizin hep birinci maddesinde tuttuk. Tüm aşılama ve maske-mesafe-hijyen hassasiyetimize rağmen farklı varyantlarla tüm yıl boyunca uğraşmak zorunda kaldık. Son olarak delta ve omicron varyantları hepimizi tedirgin etmektedir. Lütfen hatırlatma dozu dahil aşılarımızı eksik bırakmayalım. Bu davranışımız hem kendi sağlığımız hem de ekonomik faaliyetlerimizin devamlılığı vazgeçilmezdir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Ay başında Türkiye İstatistik Kurumu'nca (TÜİK) 2020 yılı il bazında gayrisafi yurtiçi hasıla hesaplamaları açıklandı. 2020 yılında ekonomimiz yüzde 1.8 tarım sektörü ise yüzde 5.9 büyümeyi başarmıştır. Hizmet sektörü ise yüzde -5.9 küçülmüştür. Ülke genelinde bu gerçekleştirmeler yaşanırken kentimiz; tarihinde görülmemiş bir resmi küçülme yaşamıştır. TÜİK rakamlarına göre 2020 yılında Antalya ekonomisi reel olarak yüzde -24.3, tarım sektörü yüzde -1.6 ve hizmet sektörü ise yüzde -42 küçülmüştür. Biz bütün bu süre içerisinde Türkiye bir zorlanıyorsa kentimiz 5 zorlanıyor dedik. Ancak gerekli ilgi ve desteği göremedik. Bu rakamlardan görüyoruz ki ilan edilen resmi rakamlar bizi bir kez daha teyit etmiştir. İlan edilen rakamlar defalarca talepte bulunduğumuz "ekonomik afet bölgesi" ilan edilme durumunu kentimizin fazlasıyla hak ettiğinin resmi teyidi olmuştur.

Kişi başına gelirden ise yüzde -32'lik küçülme ile yine tüm zamanların rekor daralmasını yaşadık. Antalya'mızın daha önce hiç karşılaşmadığı bir durumu gördük. 81 il içerisinde açık ara sonuncu duruma geriledik. Öyle ki bizden sonra gelen Muğla yüzde -8.3 küçülmüş. Kentimiz ve sektörümüz 2021 yılına bu baz etkileriyle başladı. Tarihi derecede kötü geçen bir yılın ertesinde çok daha iyi bir beklentimiz bulunmaktaydı. Nitekim gerçekleştirmeler de o yönde oldu. Geçtiğimiz günlerde açıklanan 2021 yılı 3. çeyrek büyüme rakamlarına göre; ekonomimiz %7.4, hizmet sektörü yüzde 20.7 büyürken tarım ise yüzde -5.9 küçüldü. Ülkemizde bu rakamlar oluşurken kentimiz ekonomisine ve sektörümüze ilişkin öncü göstergelere baktığımızda ortalama büyümelerden daha düşük ve küçülen tarım sektöründe ise ortalama altı bir performans gözükmektedir.

Değerli Arkadaşlar,

Antalya ekonomisi uzun bir süredir krediyle büyüme eğilimi içerisindedir. Kullandığımız kredilerdeki büyüme oranı, ülkemiz ortalamasının üzerinde olduğu sürece ortalamanın üzerinde büyüyoruz. Ödenen çek tutarlarındaki büyümede de Türkiye ortalaması üzerinde kaldığımız

dönemlerde yine ortalamanın üzerinde büyüyoruz. 2021 yılı ilk üç ayında ortalama üstü kredi büyümesi sağlamışken sonraki aylarda hem toplam ticari kredilerde hem de tarımsal kredi büyümelerinde ülke ortalamasının altında kaldık. Mesela 3. çeyrekte ticari kredilere baktığımızda kentimiz yüzde 8 büyürken ülkemiz yüzde 21 büyüdü. Ödenen çek tutarlarındaki büyümemiz de ancak ülke ortalaması kadar oldu. Yani 2020 yılı düşük baz etkisi bizi, beklentimiz kadar büyütmemektedir. 2021 yılında ülke ortalama büyümesinin altında bir büyüme, kentimizi beklemektedir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Kasım ayında ülkemiz ihracatı yıllık yüzde 33 artarken kentimizde yüzde 11 artmıştır. 11 aylık ihracat ise ülkemizde yüzde 33 artarken kentimizde yüzde 28 artabilmiştir. Yani 2021 yılı toplam ihracat performansımız Kasım ayı ve ilk 11 ay itibarıyla ülkemiz ortalamasının altında kalmıştır. Tarım ihracatında ise kentimiz özellikle yaş meyve sebze ve süs bitkileri öncülüğünde daha iyi bir performans göstermiştir. Kasım ayında yıllık olarak yaş meyve sebze ihracatı ülkede yüzde -0.6 azalırken kentimizde yüzde 7.3 artmıştır. Yine süs bitkileri ihracatı ülkede yüzde 18.9 artarken ve kentimizde yüzde 33.3 artmıştır. İhracattaki bu gerçekleştirmelerle kentimizin ihracatı içindeki tarımın payı yüzde 55'i geçmiştir.

Sektörümüzün 2021 yılı içerisinde yaşadığı kronik bir diğer sorunu da girdi maliyetlerinin fahiş yükselişi olmuştur. TÜİK verilerine göre geçtiğimiz Mart ayından itibaren tarımsal üretici fiyatlarındaki artışlar, sürekli olarak tarımsal girdi fiyatlarındaki artışların altında kalmıştır. Her ayın 20'sinde yaptığımız tarımsal enflasyon açıklamalarında bu durumu detaylarıyla paylaşıyoruz. Bu değerlendirmelerde bulunmamızın amacı, sektörümüzün sürdürülebilir büyümesine destek olmak ve karar vericilerimizi bu yönde motive etmektir.

Değerli Üyeler,

2021 yılı tarım destekleri ile 2022 yılı bütçesindeki tarım desteklerinden azami faydalanmak istiyoruz. Ancak yıllardır olduğu gibi kentimizin desteklerden aldığı payı bu yılda alamamanın üzüntüsü içerisindeyiz. Bizler yıllardır açıklıyoruz. Antalya tarımı ortalamanın oldukça üzerinde tekniktir, karmaşıktır ve özelliğlidir. Ortalama için hazırlanan desteklerden yararlanma oranımız doğal olarak son derece sınırlıdır. Halbuki tarımsal istihdam, ticaret ve ihracat performansımız ülke ortalamasının üzerindedir ve kayıt altındadır. Dolayısıyla kendi yapımıza uygun bir desteklemeyi hak etmekteyiz.

2022 yılının kentimiz ve sektörümüz açısından en önemli risklerinden biri yansıtılmamış maliyet yükünün giderek artmasıdır. Bir diğer riskli alanımız, ihtiyaç duyduğumuz bazı girdilere erişim sorunlarımızın büyümesidir. Yine bizleri sıkıntıya sokabilecek bir riskli alanımız da uygun maliyetli finansmana erişim konusundadır. Kayıtlı istihdam oranımızın Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde olması dolayısıyla işçilik maliyetlerimizin ciddi boyutta artması da bir diğer risk alanı oluşturmaktadır. Burada kısaca özetlediğim riskli alanlarımızı büyüten ve derinleştiren başlıca nedenlerden biri hiç kuşkusuz döviz kurlarındaki fahiş dalgalanmalardır. Bizler belirli ve ekonomik koşullara bağlı olan bir eğilimle değişen döviz fiyatlarıyla iş yapabilen insanlarız. Dövizdeki her türlü spekülasyon ve manipülasyon işleri bizleri ve işlerimizi felç etmektedir. Bir an önce istikrarlı bir döviz fiyatı rotasının sağlanması elzemdir.

2022 yılı genel olarak hepimiz için riskler barındırmaktadır. Ortalama risklere ilave olarak karşı karşıya olduğumuz için birlikte çözüm önerileri geliştirmek ve bu önerilerin hayata geçmesi için birlikte çalışmalıyız. Bu yönde yapılacak tüm girişimlerde yer almayı arzu etmekteyiz.

Değerli Arkadaşlar,

Sizlerin de görev aldığı Meslek Komiteleri, Borsamızın ana beslenme noktasıdır. Sektörümüz, kentimiz ve ülkemiz gündemin yer alan tüm konuların komite toplantılarımızda yer alıyor olması bizlere güç vermektedir. Meslek Komiteleri toplantılarımızda yıl boyunca alınan Kararlar başta Birliğimiz olmak üzere ilgili tüm taraflarla da paylaşılmıştır. Bu yıl;

- İklim değişikliğinin tarımsal üretime ve ticarete etkileri,
- Girdi maliyetlerinde görülen yüksek artışlar,
- Rusya Federasyonu'na uygulanmakta olan domates kotası ve yasaklamalar,
- Üretimi artan tropik ve subtropik meyve üretiminin beraberinde getirdiği su yetersizliği,
- Kamunun yaş sebze ticaretine girerek özel sektör ile rekabete girmesinin etkileri,
- Döviz kurunda yaşanan dalgalanmalar ve yüksek üretici enflasyonu,
- Hava kargo taşıma giderlerinin tarımsal ürünlerin ihracatında yüksek maliyetli olması,
- İhracatta karşılaşılan problemler,
- Tarımsal üretimde standardizasyon,
- Hazine arazilerine erişememe,
- Kırdan kente göçün tarımsal üretim ve ticarete etkileri,
- Tarım sektörüne özgü sosyal güvenlik sistemi,
- “Yeşil Mutabakat”

konuları öne çıkmıştır. Üyelerimizin sorunlarını, taleplerini ve çözüm önerilerini bizlerle paylaşan tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bugüne kadar olduğu gibi önümüzdeki yıl alınacak tüm kararlarında takipçisi olacak ve çözüm için faaliyetlerimizi kesintisiz sürdüreceğiz.

Değerli Arkadaşlar,

Tüm dünyayı ilgilendiren iklim değişikliği” ile yeşil mutabakat konusuna özel olarak eğildik. Geçtiğimiz yılki meclisimizde 2021 yılını “Sürdürülebilirlik Yılı” ilan ettik ve tüm faaliyetlerimizde sürdürülebilirliği önceledik. Antalya Tarım Konseyi’imizle birlikte yıl boyunca;

- Sürdürülebilirlik ana başlığında göç, süt üretimi ve kırsal mahalleler konularında 3 panel,
- İklim değişikliği özelinde tarımsal ticaret, su yönetimi, teknoloji kullanımı ve karbon ayak izi konularında 4 panel,
- Yeşil mutabakat özelinde bitki besleme, bitki koruma, tarımsal atık yönetimi, tarımsal biyolojik çeşitlilik ve tarım topraklarının sürdürülebilirliği konularında ise 5 panel,

gerçekleştirdik. Böylece hem üyelerimizi bilgilendirdik hem de konunun yıl boyunca sektörümüz, kentimiz ve ülkemiz gündeminde yer almasını sağladık. Yeşil mutabakat başta olmak üzere sürdürülebilirlik ana başlığındaki etkinliklerimizi önümüzdeki yılda sürdüreceğiz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile imzaladığımız protokol çerçevesinde düzenlediğimiz online eğitim programlarıyla son bir yılda 100’ün üzerinde eğitim düzendik. Eğitimlerimize üyelerimizin yanı sıra 81 ilimiz ve pek çok farklı ülkeden de katılım oldu. Yaklaşık 500 bin kişiye eğitim verdik. Eğitimlerin hazırlanması ve yapımında emeği geçen İl Müdürü ve çalışma arkadaşlarına, akademisyenler ile uzmanlara ve çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Sektörümüzü ilgilendiren tüm konularda paydaşlarımızla birlikte toplantılar, çalıştaylar, paneller ve eğitimler düzenlemeye devam edeceğiz. Çevrimiçi gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalarımıza @antalyaborsa ve @AntalyaTarimOnline isimli Youtube kanallarından ulaşabilirsiniz.

Üye işlemlerimizin; hızlanması, kesintisiz ve aksamadan yapılabilmesi ve kolaylaştırılması için Borsamız web sayfasını, önümüzdeki yıl, çağın gerekliliklerine uygun bir hale getireceğiz. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında kurumsal kapasitemizin artırılması ve kanunla uyumlu hale getirilmesi için de alt yapımızı güçlendireceğiz.

Değerli Üyeler,

2021 yılında gerçekleşen işlem hacmimiz yüzde 50 artışla yaklaşık 6 Milyar TL'ye yükselmiştir. Denk bütçe esasına göre hazırladığımız 2022 yılı bütçemizi ise gerçekleşen bütçemize göre yüzde 38'lik artışla 11 Milyon TL olarak öngörmekteyiz. Bütçemizin üyelerimize ve sektörümüze hayırlı olmasını diliyorum.

Bu dilek ve temennilerle hepinize mutlu, sağlıklı ve başarılı bir yıl dilerim.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı

